

Załącznik
do Regulaminu Odznaki Krajoznawczej Ziemi Wołomińskiej
Kanon obiektów Odznaki Krajoznawczej Ziemi Wołomińskiej

Gmina Dąbrówka

Miejscowość Chajęty-Jaktory

1. Zespół dworski (dwór z 1912 r. oraz park z 1 poł. XIX w. – własność prywatna)
2. Słupowa kapliczka św. Jana Nepomucena z 1 poł. XIX w.

Miejscowość Dąbrówka

3. Kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (datowany na lata 1881-1884) wraz z tablicą upamiętniającą chrzest Cypriana Kamila Norwida
4. Stara drewniana plebania (przy kościele)
5. Cmentarz parafialny (symboliczny nagrobek matki Cypriana Kamila Norwida – Ludwiki ze Zdzieborskich Norwidowej, nagrobek z piaskowca ks. Jana Sypniewskiego, pomnik właścicieli Ślężan von Egertów)
6. Pomnik Tadeusza Kościuszki

Miejscowość Kołaków

7. Pomnik „Zrzut Cichociemnych”

Miejscowość Kuligów

8. Skansen Kultury Ludowej i Ziemiańskiej

Miejscowość Ślężany

9. Zespół pałacowy (pałac oraz park – datowane na XVIII-XIX w.), obecnie centrum konferencyjne

Gmina Jadów

Miejscowość Jadów

10. Kościół parafialny pw. Znalezienia Krzyża Świętego (datowany na lata 1822-1886)
11. Zespół dworski (dwór, oficyna, obora, spichlerz, park – datowane na 2 poł. XIX w.)
12. Fragment cmentarza żydowskiego wraz z kamieniem poświęconym pamięci Sary Litwali
13. Cmentarz rzymsko-katolicki (groby Zdzisława hr. Zamojskiego z 1925 r., Marii hr. Zamojskiej z 1932 r., Izabeli z hr. Zamojskich nazywanej hr. Erykową Kurnatowską, Władysława Białobrzeskiego poległego w 1918 r.)
14. Rezerwat przyrody „Śliże” w pobliżu cmentarza żydowskiego

Miejscowość Strachów

15. Kapliczka „Cudu nad Wisłą” przy ul. Krótkiej wystawiona na pamiątkę odparcia bolszewików pod Radzyminem w 1920 r.

Miejscowość Urle

16. Mogiła zbiorowa żołnierzy francuskich zmarłych na cholere

Gmina Klembów

Miejscowość Klembów

17. Kościół parafialny pw. św. Klemensa (datowany na XIX w.) z tablicą pamiątkową poświęconą św. Faustynie
18. Cmentarz rzymsko-katolicki (najstarsza część z grobami Władysława Żymirskiego – naczelnika Wydziału Ruchu Dyrekcji Wileńskiej PKP, Bohdana Krauze zamordowanego na Pawiaku w 1943 r., figurką na grobie Marianny Kowalskiej, tablicą pamiątkową „W hołdzie walczącym i więzionym, poległym i pomordowanym za Ojczyznę w l. 1939-1956”
19. Rezerwat „Dębina” z 200-letnimi dębami

Miejscowość Wola Raszowska

20. Zespół pałacowy – pałac oraz park (datowane na XVIII w. z częścią z XIX w.)

Miejscowość Ostrówek

21. Dom św. Faustyny, ul. Św. Faustyny 5

Gmina Kobyłka

Miejscowość Kobyłka

22. Bazylika Mniejsza pw. Świętej Trójcy (datowana na XVIII w.)
23. Cmentarz parafii rzymsko-katolickiej, ul. Pieniążka (kaplica grobowa Matuszewskich z 1837 r., kaplica grobowa Orszagów z 1927 r., grób rodziny Korolkiewiczów – właścicieli majątku Nowa Wieś, ogrodzenie z bramą z pierwszej połowy XIX w.)
24. Kapliczka murowana wystawiona z okazji „Cudownego ocalenia przed Bolszewikami” w 1920 r. (w pobliżu Bazyliki)
25. Krzyż z pamiątkową tablicą „Poległym za ojczyznę – mieszkańcy Kobyłki” (w pobliżu bazyliki)
26. Tablica upamiętniająca mjr. Jana Czeredysa – żołnierza wyklętego (w pobliżu Bazyliki)
27. Krzyż na kamiennym cokole na skrzyżowaniu ulic Radzymińskiej i Kraszewskiej poświęcony żołnierzom walczącym z wojskami rosyjskimi w 1794 r.
28. Park podworski z aleją grabowo-lipową (własność rodziny Orszagów)
29. Rezerwat przyrody „Grabicz” na południowo-wschodnim skraju miasta

Gmina Marki

Miejscowość Marki

30. Zespół budowlany osiedla robotniczego – domy przy ulicach Barskiej, Jasnej, Józefa Piłsudskiego, Juliusza Słowackiego (datowane na l. 1883-1905)
31. Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP ul. Józefa Piłsudskiego 93A
32. Zespół pałacowy Briggsa, ul. Józefa Piłsudskiego 96 (datowany na l. 1870-1880)
33. Dom „Czerwony Dwór”, w którym przebywał na leczeniu Mikołaj Konstanty Čiurlionis, i aleja kasztanowa do niego prowadząca. Obecnie Ośrodek Szkolno-Wychowawczy prowadzony przez siostry Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Markach-Pustelniku
34. Pomnik na Kruczku. Głaz upamiętniający mieszkańców Strugi, Marek, Pustelnika i Zielonki rozstrzelanych przez Niemców 30 lipca 1844 r.
35. Pomnik Dziesięciu Powieszonych przypominający o powieszeniu przez Niemców 50 więźniów Pawiaka w Markach, Rembertowie, na Bródnie, na Woli i Szczęśliwicach (pomnik przy ul. Józefa Piłsudskiego, pomiędzy ulicami Jana Paderewskiego i Fabryczną)
36. Pomnik w Markach-Strudze upamiętniający żołnierzy Armii Krajowej II Rejonu „Celków-Marki” przy skrzyżowaniu dróg Warszawa – Białystok i Rembertów – Nieporęt
37. Tablica poświęcona pamięci mjr. Henryka Okińczyca ps. „Bil” umieszczona w kościele w Markach-Pustelniku

Gmina Poświętne

Miejscowość Krubki-Górki

38. Park dworski z przełomu XVIII/XIX w. z obeliskiem nawiązującym do wydarzeń z 28/29 września 1939 r., których bohaterem był mjr Henryk Dobrzański „Hubal”
39. Pałac „Aleksandrium” z XXI w.

Miejscowość Nowe Ręczaje

40. Dom drewniany nr 29 (datowany na XVIII w.)

Gmina Radzymin

Miejscowość Radzymin

41. Kolegiata Przemienienia Pańskiego ul. P.O.W. 1
42. Budynek dawnej szkoły elementarnej i przytułku dla ubogich (obok kolegiaty)
43. Figurka św. Jana Nepomucena z XVIII w. (przed budynkiem dawnej szkoły elementarnej)
44. Klasycystyczna dzwonnica z dwoma dzwonami ufundowana przez Eleonorę Czartoryską (przy kolegiacie)
45. Gmach Instytutu Nauczycieli Elementarnych (obecnie Liceum im. Cypriana Kamila Norwida) przy ul. Konstytucji 3 Maja 26 zaprojektowany przez Antonia Corazziego i tablica pamiątkowa poświęcona Romanowi Żulińskiemu

- 46. Budynek dawnego szpitala wojskowego i starostwa przy ul. Konstytucji 3 Maja 19 zaprojektowany przez Henryka Marconiego
- 47. Obelisk poświęcony Cyprianowi Kamilowi Norwidowi (w centrum parku, ul. Konstytucji 3 Maja)
- 48. Pomnik Tadeusza Kościuszki (w parku, ul. Konstytucji 3 Maja)
- 49. Obelisk poświęcony Wincentemu Witosowi, ul. Konstytucji 3 Maja
- 50. Cmentarz parafialny przy ul. P.O.W. (grobowiec oficera Aleksandra Trussona z 1855 r., nagrobek Tytusa Rejchela, Leonarda de Verdmona Jacquesa, grób rodziny Borowych, grób ks. Macieja Gutowskiego, groby Braci Dolorystów)
- 51. Kapliczka na Zjawieniu w stylu zakopiańskim (ul. Walerego Wróblewskiego)
- 52. Cmentarz Jana Pawła II z kaplicą cmentarną (mogiły żołnierzy Bitwy Warszawskiej 1920 roku)
- 53. Dom przy ul. Stary Rynek 7 wraz z tablicą poświęconą Isaakowi Basherisowi Singerowi – laureatowi Nagrody Nobla w dziedzinie literatury

Gmina Strachówka

Miejscowość Kąty-Wielgi

- 54. Mogiła zbiorowa 20 bohaterów walk o wolność 1863 roku

Miejscowość Osęka

- 55. Młyn wodny z częścią mieszkalną (datowany na 1 poł. XIX w.) na rzece Osownica

Gmina Tłuszcz

Miejscowość Chrzęsne

- 56. Zespół pałacowo-parkowy (datowany na XVII-XVIII w.)

Miejscowość Postoliska

- 57. Kościół parafialny pw. Stanisława Biskupa (datowany na l. 1913-1919)
- 58. Cmentarz rzymsko-katolicki – stara część z klasycystycznym nagrobkiem Mateusza Morawskiego z 1855 r., grobowcem Wincentyny Karskiej (właścicielki Chrzęsne) i rodziny Koskowskich, grobami dwóch przyjaciół: Jana Adamowicza Pilińskiego i Jana Kielaka

Miejscowość Tłuszcz

- 59. Kamień pamięci 32 Pułku Piechoty AK „Rajski Ptak” walczącego w akcji „Burza” w 1942 r., ul. Warszawska
- 60. Pomnik „Obrońcom ojczyzny 1920 roku”, ul. Warszawska
- 61. Lokomotywa Hutnik 4010 na torach w okolicach skrzyżowania ulic Warszawskiej i Tadeusza Kościuszki
- 62. Wieża ciśnień (w bliskości lokomotywy)

Gmina Wołomin

Miejscowość Ossów

- 63. Cmentarz wojenny z 1920 r. wraz z kaplicą i dzwonnica

Miejscowość Wołomin

- 64. Cmentarz Majdan. Mogiła zbiorowa żołnierzy AK Oddziałów Specjalnych „Jerzyki”, Grób Nieznanego Żołnierza
- 65. Dom Nałkowskich – „Dom nad Łąkami”, ul. Wacława Nałkowskiego 17
- 66. Kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej (datowany na początek XX w.), ul. Kościelna 20
- 67. Pomnik „Obrońców Ojczyzny” upamiętniający Cud nad Wisłą z popiersiem Józefa Piłsudskiego (przy stacji PKP Wołomin)
- 68. Kamień upamiętniający żołnierzy Polski Walczącej pomordowanych przez NKWD i sądy polowe Armii Radzieckiej w l. 1944-1945, ul. Piaskowa, na tyłach Urzędu Skarbowego, w miejscu dawnego więzienia UB

69. Kamień upamiętniający żołnierzy AK i NSZ ziemi wołomińskiej walczących o wolność Polski, u zbiegu ulic Janusza Korsaka i Orwida
70. Kapliczka przydrożna z początku XX w., u zbiegu ulic Janusza Korsaka i Orwida
71. Mural upamiętniający „Polaków, którzy ratowali żydowskich sąsiadów przed eksterminacją niemiecką 1939–1945”, na murze domu przy ul. Orwida 20
72. Powiatowe Centrum Dziedzictwa i Twórczości „Fabryczka”, ul. Orwida 20
73. Krzyż przydrożny z 1907 r. i kamień upamiętniający wizytę w Wołominku biskupa Ruszkiewicza, u zbiegu ulic Armii Krajowej i Mieczysława Sasina
74. Kamień upamiętniający „Bohaterów Powstania Styczniowego 1863 roku”, u zbiegu ulic Józefa Piłsudskiego i Gdyńskiej
75. Dom z ogrodem, u zbiegu ulic Polnej i Przyjacielskiej

Gmina Zielonka

Miejscowość Zielonka

76. Dom Pomocy Społecznej z otaczającym parkiem, ul. Józefa Poniatowskiego 29
77. Pomnik „Rota” upamiętniający harcerzy rozstrzelanych za rozwieszanie plakatów z tekstem „Roty” Marii Konopnickiej 11 listopada 1939 r., w lesie przy drodze prowadzącej z ul. Żołnierskiej do stacji Zielonka Bankowa
78. Tablica Wypędzonych – upamiętniająca mieszkańców Zielonki wypędzonych po upadku Powstania Warszawskiego w 1944 r. przy ul. Adama Mickiewicza
79. Obelisk poświęcony żołnierzom Armii Krajowej obwodu „Celków II” na Skwerze Armii Krajowej
80. Figurka Matki Boskiej z 1939 r. przy ul. Kolejowej (vis-à-vis pomnika AK)
81. Muzeum Historii Filmów Jerzego Hoffmana, ul. Józefa Poniatowskiego 46, Centrum Konferencyjno-Bankietowe „Trylogia”

Gmina Ząbki

Miejscowość Ząbki

82. Willa „Arkadia”, ul. Mariana Langiewicza 1
83. Willa, ul. Juliusza Słowackiego 10 (datowana na 1925 r.)
84. Willa Adama Feliksa Ronikiera, ul. Wyzwolenia 16 (datowana na 1820 r.)
85. Rezerwat przyrody „Mosty Kalińskie”
86. Pomnik – kwatera poległych w 1920 r. na cmentarzu parafialnym, ul. Christiana Andersena
87. Kwatera wojenna 1939 r. na cmentarzu parafialnym, od ulicy Józefa Piłsudskiego